

videntur dogmati nostro aliquo modo suffragari; sic, v. g., tenetur apud Indos Deum *Vichnou* plures humanitatem induisse, *Journal asiatique*, t. IV, p. 9, etc. *Ann. de Phil. chrét.*, *passim*; 4º juxta plures, possibilitate salutis apud Gentes sicut apud Judæos; ut certum enim docetur salutem semper fuisse possibilem apud Gentes: at possibilis non fuit nisi mediante fide in Christum ventrum. Ergo.

Cum autem S. Thomas aliique dicant fidem explicitam non fuisse necessariam, sed tantum fidem implicitam qua crediderint *Deum esse liberatorem hominum, secundum modos sibi placitos*, S. Th. 2 2, q. 2, art. 7, ad 3um, ex hac quarta ratione recte concludi non potest veram incarnationis notitiam exstisset.

Impossible est ergo determinare quid præcise noverint homines, ante Christum, de tanto et tam salutari mysterio. Nunc vero grati et lætantes dicere debemus cum Apostolo, I Tim. III, 16: *Manifeste magnum pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.*

CAPUT SECUNDUM.

DE NATURA INCARNATIONIS.

Plures, admissa Verbi divini Incarnatione, in illa explicanda graviter errarunt, alii volentes duas in Christo fuisse personas, alii unicam naturam, et alii unicam voluntatem. Ecclesia autem catholica docet unicam esse personam, duas naturas et duas voluntates in Christo. Agemus itaque in hoc capite, 1º de unitate personæ in Christo, 2º de duplice ejus natura, et 3º de duplice illius voluntate.

ARTICULUS PRIMUS.

DE UNITATE PERSONÆ IN CHRISTO.

Nestorius, primo monachus, deinde presbyter Antiochenus, et anno 428, ob famam eloquentiæ et sanctitatis,

patriarcha Constantinopolitanus creatus, docuit 1º beatam Mariam non esse θεοτόκον, id est Deiparam; quia Verbum divinum naturæ humanæ non erat unitum hypostaticè, sed tantum moraliter, fere sicut vir sanctus Deo unitur; 2º in Christo duos esse filios Dei, unum naturalem, scilicet Verbum æternum, et alterum adoptivum, nempe filium Mariæ; 3º admittendam non esse communicacionem idiomatum, id est legitime dici non posse, *Deus natus est, passus est, mortuus est, etc.*

Quidam Dorotheus episcopus, et Anastasius presbyter, Nestorii familiares, hos errores propalare cœperunt in concionibus publicis, eo præsente nec contradicente, imo approbante et confirmante. Plebs christiana horrore commota est, tales audiendo blasphemias.

Nascentes errores fortiter oppugnavit S. Cyrillus, patriarcha Alexandrinus, eosque Romanum detulit, ad Cœlestinum I, summum pontificem, qui, synodo coacta, eos damnavit, atque jussit ut Nestorius sententia excommunicationis et depositionis ministerio Cyrilli percuteretur, nisi intra decem dies impia dicta retractaret, quod recusavit.

Mandatum exsecutus est Cyrillus, et sententiam reo denuntiavit epistola in concilio episcoporum Ægypti exarata, qua duodecim anathematismos ei proponebat subscribendos.

Nestorius, superbia tumens, subscribere noluit, sed, e contra, anathematismos anathematismis Cyrilli opposuit, contendens eos Apollinaristarum erroribus esse plenos, quod Joanni, patriarchæ Antiocheno, Theodoreto, episcopo Cyrensi, aliasque pluribus episcopis Orientalibus persuasit, atque Theodosium Juniores, imperatorem, adversus Cyrilum exacerbavit. Concilium œcumenicum postulavit quod jam petierant catholici.

Sub Theodosio igitur imperatore, coadunata est synodus Ephesina, tertia generalis, die Pentecostes, anno 431, in qua damnatus ac depositus fuit Nestorius, et Theodosius eum postea relegavit Oasim, in Ægypto, ubi miserime mortuus est. Sed res non sic composita est: exci-

tante Joanne Antiocheno, ingens tunc exortum est schisma quod diu totum conturbavit orbem christianum, et cuius reliquiae adhuc exstant in Oriente.

Ex unico capite fluunt cuncti errores Nestorii, nempe ex negatione unionis hypostaticæ Verbi divini cum natura humana. Si enim Verbum moraliter tantum uniatur naturæ humanæ, dici non potest unicam esse personam in Christo, hominem esse Deum et Deum esse hominem, beatam Mariam esse matrem Dei, etc. Contraria vero patet, si unica sit persona in Christo.

Sequentia prænotanda sunt : 1º Verbum divinum est immutabile : incarnari igitur non potest nisi naturam humanam assumendo et sibi in unitate personæ conjugendo. Ad hoc autem non requiritur ut inter utramque substantiam existat proportio entis; sufficit proportio habitudinis. Hæc enim unio, quæ dicitur hypostatica seu personalis, nihil aliud est quam arctissima relatio, cuius natura nos fugit.

Illa relatio, quamvis non necessaria, nullam importat mutationem in Verbo; nam Verbum divinum, ut pote infinitum et essentialiter in se subsistens ut persona, in dicta unione tenere non potest locum subjecti, quod imperfectionem argueret; sed naturam humanam sibi assumit ac terminat, et, unione facta, unica subsistit persona Verbi. Verbum ergo recte dici non potest pars Christi, quasi Christus esset totum perfectius Verbo non incarnato.

2º Natura humana in Christo suam conservat integratatem, id est, omnes perfectiones suas essentiales, non autem suam personalitatem, et illam non amittit, nisi maximam acquirendo perfectionem sibi indebitam, vide-licet arctissimam cum Verbo divino unionem. Utraque natura intelligit, vult, operatur, sed cuncti actus sunt personæ et soli personæ tribuuntur, quia, ut aiunt theologi, persona est principium *quod*, et natura humana est principium *quo*.

3º In quo præcise sita sit essentia unitatis personalis, et quomodo partes dignitatis totius personæ fiant parti-

cipes, non intendimus explicare : in hoc altissimum existere mysterium nobis inscrutabile libenter fatemur. At factum non est dubium. Nonne absolute de eodem individuo, v. g., de Petro ex duplice substantia coalescente, merito dicitur : Est liber, intelligens, doctus, bonus, parvus, altus, speciosus, deformis, ægrotus, mortuus, etc.? Ergo.

Supposita unione hypostatica inter naturam divinam et naturam humanam in Christo, cum ipse sit simul Deus et homo, in sensu vero et reali dici potest : Deus ex Maria natus, vixit, passus, crucifixus, mortuus est, resurrexit, etc.

Nobis igitur probandum est 1º unicam esse personam in Christo, 2º beatam Mariam esse matrem Dei, et 3º admittendam esse communicationem idiomatum.

PROPOSITIO PRIMA.

Unica est persona in Christo, quæ est persona Verbi divini, humanitatem complens et perficiens.

Prob. Illa propositio tenenda est, quæ est de fide, probatur Scriptura sacra, SS. Patrum testimonii et rationibus theologicis : atqui talis est propositio nostra.

1º *Est de fide.* Definita est enim in tribus conciliis generalibus, nempe in Ephesino, anno 431 ; in Chalcedonensi, anno 451 ; in Constantinop. II, anno 553, et expresse habetur in Symbolo S. Athanasii, his verbis : « Unus omnino, non confusione substantiæ, sed unitate personæ. Nam sicut anima rationalis et caro unus est homo, ita Deus et homo unus est Christus. » Ergo 1º.

2º *Probatur Scriptura sacra.* Joan. 1, 14 : *Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis.* Unde, vel caro factum est per unionem hypostaticam, vel per unionem moralem, vel per conversionem aut commixtionem suæ naturæ in naturam humanam : alii modi excogitari non possunt. Atqui duo posteriora dici nequeunt : 1º non per

unionem moralem ad sensum Nestorii, id est, per dilectionem, per gratiam, aut per inhabitacionem sicut in templo; alioquin dici posset Verbum fieri Petrum, quia Deus eum diligit, in illo per gratiam operatur et inhabitat, quod evidenter est absurdum: ergo; 2º non per conversionem suae naturae in naturam humanam, aut per aliquam cum illa commixtionem, quia divina natura sic mutari non potest. Ergo.

Philip. II, 6: *Qui cum in forma Dei esset, non rapi-
nam arbitratus est esse se aequalem Deo; sed semetipsum
exinanivit, formam servi accipiens.* Hic exprimitur Deus et homo: atqui tamen unica est persona quae simul est aequalis Deo, et formam servi accipit. Aliunde si Verbum, de quo hic agitur, moraliter tantum naturae humanae uniretur, non se exinanisset, nec formam servi accepisset. Quis dicet Deum se exinanisse et formam servi accepisse, quia diligit Petrum et in illo per gratiam inhabitat? Ergo.

3º SS. Patrum testimonii. S. Irenaeus, adversus Haeres. I. 3, cap. 16, n. 2: « Unum et eundem esse Verbum Dei, et hunc incarnatum pro salute nostra, Jesum Christum Dominum nostrum. »

S. Ambros., I. de Incarnat., c. 5, n. 35: « Non alter ex Patre et alter ex Virgine, sed idem aliter ex Patre, aliter ex Virgine. »

S. Aug., Tract. 59 in Joan., n. 18: « Anima et caro Christi cum Verbo Dei una persona est, unus Christus est. » Alios omittimus: sunt unanimes. Ergo 3º.

4º Rationibus theologicis. Videlicet, 1º Christus saepe vocatur Deus; atqui dici non posset Deus, si unio inter Verbum et naturam humanam esset tantum moralis: numquid Petrus recte dici potest Deus, quia Deus eum diligit et cum illo habitat? 2º Christo tribuuntur tanquam uni personae proprietates Dei et hominis; dicitur homo, filius hominis, etc., et simul Deus; nascitur, laborat, orat, jejunat, crucifigitur, moritur et aliunde Deum vocat Patrem, antequam Abraham fieret existit. judicaturus est mundum, etc.: atqui haec unitatem per-

sonae evidenter supponunt: ergo. 3º In systemate Nestorii, efficacia redemptionis destrueretur: vel enim redemptio tunc personae Verbi, vel personae humanae tribueretur: atqui neutrum dici posset; non prius, quia natura divina satisfacere non potest; non posterius, quia satisfactiones non essent pretii sufficientis, ut pote finiti. 4º Sacramentum Eucharistiae evanesceret, praecipua enim virtus ejus ex conjunctione hypostatica humanitatis cum divinitate deducitur. 5º Inde sequeretur totam Ecclesiam in idolatriam lapsam esse; adorat enim Christum ex Maria natum: at Christus ex Maria natus, purus esset homo: ergo. 6º Non solum Verbum incarnatum esset, sed et duæ aliæ personae sanctissimæ Trinitatis; nam vi circuminsessionis, ubi una est persona per externam operationem, ibi sunt aliæ: ergo 4º, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Christus humanitatem suam appellat templum: *Solvite templum hoc, et in triduo excitabo illud.* Joan. II, 19. Ergo Filius Dei habitat in Christo sicut in templo. Ita Nestorius.

R. 1º. *Nego ant.* Christus enim non humanitatem suam, sed corpus tantum vocat templum Dei, *ut ex versu 21 patet*: at Nestoriani non consensissent corpus Christi esse personam: ergo.

R. 2º. *Dist. ant.* Christus appellat humanitatem suam templum, sensu quodam sublimi, *concedo*; sensu Nestorii, *nego ant.* Etenim, cum plenitudo divinitatis habitat corporaliter in Christo, ut ait Apost., Coloss. II, 9, dici potest Christum esse templum Dei, nempe propter unionem hypostaticam; nihil vero indicat haec verba ad sensum Nestorii detorquenda esse, quasi Filius Dei moraliter tantum habitaret in Christo. Ergo.

Obj. 2º. S. Aug., de Civitate Dei, I. II, cap. 2, ait: « *Ipsa veritas, Deus, Dei Filius, homine assumpto, non* » *Deo consumpto*, eamdem constituit atque fundavit

» fidem ; » plures alii Patres eodem sensu loquuntur. Unde sic : Assumere hominem est assumere personam. Ergo.

R. Nego antecedens ad sensum objecti. S. Aug. enim aliqui Patres per hominem quem Filius Dei assumpsit non intellexerunt personam, sed humanitatem ; quod patet ex variis eorum testimoniis et saepe ex ipsomet contextu ; v. g., S. Aug., in loco citato, expresse dicit Christum esse simul Deum et hominem. Ergo.

Similiter plures sancti Patres vocaverunt Christum hominem *theophorum*, id est Deiferum, hominem deificatum, hominem dominicum, etc. Verum, cum illæ locutiones sint æquivocæ et sensu catholico optime intelligantur, quatenus scilicet humanitas in Christo fert Deum sibi hypostaticæ unitum, et sub hoc respectu est deificata, dominica, etc., nihil ex illis legitime concludere poterant Nestoriani. Patres autem qui ante exortos Nestorii errores scripserunt, a talibus non præcavebant æquivocis, quia illarum non prævidebant abusum ; qui vero postea scripserunt, accuratioribus communiter usi sunt verbis. Ergo.

Obj. 3º. S. Chrysost., Homilia 3 in Epist. ad Hebr., 1, 8, dicit hic Apostolum et « Judæos, et Pauli Samosateni » asseclas, et Arianos, Marcellumque et Sabellium, et « Marcionem feriisse. Quomodo hoc fecit? Judæos qui » dem, ostendens duas personas et Deum et hominem. » Ergo duas sunt personæ in Christo.

R. Nego conseq. Nam 1º textus S. Chrysost. diverso modo intelligitur ; vel ad significandum, contra Judæos, duas esse personas in Deo, ostendens scilicet Filium esse Deum ; vel ad exprimendum Christum esse Deum, monstrando duo existere in illo, videlicet Deum et hominem, id est humanitatem. 2º S. Chrysost. nunquam habitus est ut hæresis Nestorianæ fautor. 3º Alibi unitatem personæ Christi expressis verbis agnoscit, v. g., in Epist. ad Cæsarium : « Pium et valde pium Christum confiteri in » divinitate perfectum et in humanitate perfectum ; non » alterum et alterum : absit ; sed unum et eundem Do-

» minum Jesum, Deum Verbum, carne nostra amictum. » Ergo.

Obj. 4º. Verbum divinum est immutabile : at hypostaticæ naturæ humanæ uniri non potest quin mutetur : ergo.

R. Nego min. Unio enim hypostatica in eo consistit quod Verbum divinum, idem iu se permanens, naturam humanam sibi assumat : ergo tota mutatio est in natura humana quæ perficitur.

Inst. 1º. Posita Incarnatione seu unione hypostatica, Verbum fuit homo, quod antea non erat : ergo veram subiit mutationem.

R. Nego conseq. Ille enim veram non subit mutationem, qui nihil intrinsece perdit nec acquirit : atqui Verbum, naturam humanam assumendo, nihil intrinsece perdit aut acquirit : ergo.

Inst. 2º. Per unionem hypostaticam Verbum intrinsece fit homo : ergo proprie dictam subit mutationem.

R. Dist. ant. Verbum intrinsece fit homo, id est, naturam humanam in unitate personæ vere assumit, *concedo* ; eam velut modum in se suscipit, *nego ant.* Eadem semper recurrit solutio. In quo præcise unio hypostatica consistat, quæ sit ejus natura, definire non intendimus ; sed, ex documentis fidei, nullam importat mutationem in Verbo. Ergo.

Inst. 3º. Admissa Incarnatione, Verbum est pars Christi ex duplice natura coalescentis : atqui pars minus perfecta est quam totum : ergo.

R. Nego maj. Posita enim Incarnatione, Christus non est præcise aliquid ex divinitate et humanitate coalescens, sed ipsum Verbum, quatenus humanam naturam sibi personaliter assumpsit. Unde S. Aug. contra Maximum, lib. 1, cap. 10 : « Christus una persona est geminæ » substantiæ, quia et Deus et homo est. Nec tamen Deus » pars hujus personæ dici potest. » Ergo.

Inst. 4º. Unio inter mentem et corpus utrumque perficit : ergo et unio inter Verbum et naturam humanam.

R. Nego conseq. et paritatem. Ratio disparitatis est

quod mens et corpus sint substantiae incompletæ, ad se invicem destinatae, quæ proinde conjunctæ totum efficiunt completem et perfectius : Verbum autem ab æterno fuit totum completum, ad naturam humanam minime destinatum. Ergo.

Inst. 5º. Ubi est Filius, ibi sunt duæ aliæ personæ, propter mirabilem circummissionem : ergo Filius hypostaticæ uniri non potest cum natura humana, quin Pater et Spiritus sanctus illi simul uniantur ; quod tamen fidei catholice adversatur.

R. Nego conseq. Nam Filius a Patre et Spiritu sancto realiter est distinctus : ergo, licet Pater et Spiritus sanctus cum illo sint ubique, ratione divinitatis, non repugnat illum solum personaliter uniri naturæ humanæ.

Inst. 6º. Incarnatio, in opinione catholicorum, est naturæ divinæ et naturæ humanæ personalis conjunctio : ergo tribus personis eamdem naturam divinam habentibus communis esse debet.

R. Dist. ant. Est naturæ divinæ et naturæ humanæ conjunctio in persona Verbi, *concedo*; absolute, *nego ant.* Etenim divinitas spectari potest absolute, abstrahendo a personis et relative ad unamquamque personam : si cum humana natura absolute coniungeretur, hæc unio tribus personis esset communis : sed fides catholica docet unionem istam in sola Filii persona existere. Ergo.

Inst. 7º. Cuncta opera Dei externa tribus personis sunt communia ; at Incarnatio est opus Dei externum : ergo.

R. Dist. min. Est opus Dei externum, si spectetur in actu efficiente, *concedo*; si spectetur in actu formalí, *nego min.* Fatentur quidem catholici actionem formandi naturam humanam, eamque Verbo divino uniendi, esse opus Dei externum tribus personis commune : at simul contendunt hanc unionem semel factam, seu formaliter spectatam, personæ Verbi esse propriam. Unde sequitur divinitatem persona Verbi terminatam, seu personam Verbi naturam humanam sibi assumptam regere ut suam, quod aliæ personæ divinæ non faciunt. Ergo.

Inst. 8º. Si hæc unio Verbo sit propria, sequitur Ver-

bum aliquid habere quod duæ aliæ personæ non habent : atqui hoc repugnat : ergo.

R. Dist. maj. Sequitur Verbum aliquid habere, etc., quo non perficitur, *conc.*; quo perficitur, aut mutatur, *nego maj.* *Distinctio liquet ex dictis.*

Cæterum, non contendimus unionem Verbi cum natura humana captum mentium nostrarum non superare ; docent e contra omnes catholici altissimum in illa versari mysterium fide credendum et adorandum, non vero temere scrutandum.

Obj. 5º. Humanitas in Christo suam amittere non debuit subsistentiam : ergo duæ sunt personæ in illo.

R. Nego ant. Persona enim est substantia totalis et completa : at humanitas in Christo Verbo divino unita, jam non est substantia totalis et completa, sed pars Christi, et a persona Verbi terminatur, completur et perficitur : ergo propriam non habet subsistentiam.

Inst. Subsistentia seu personalitas est perfectio : at humanitas in Christo est perfecta : ergo sua subsistentia seu personalitate carere non debet.

R. 1º. *Multi negant* sub-sistentiam esse perfectionem in se; constituitur enim per negationem conjunctionis cum alia substantia perficiente : atqui talis negatio propriam non constituit perfectionem : ergo.

R. 2º. *Nego conseq.* Etsi enim personalitas vera esset perfectio in se, humanitas eam amittendo in Christo non minus perfecta esset, siquidem non nisi accidente majori perfectione hoc fieret. Ergo.

Obj. 6º. Si persona Verbi et humanitas hypostaticæ uniantur, dicere licebit, *Unus de Trinitate passus est* : atqui hæc propositio ab Hormisdasa papa damnata est : ergo.

R. Nego min. Hormisdas enim hanc propositionem non damnavit ut malam vel aliquid mali continentem, sed temeritatem quorundam Scythæ monachorum hanc loquendi formam definitioni concilii Chalcedonensis inserere volentium repressit, contendens eam intempestivam esse et nullius utilitatis. Cæterum Ecclesia præfata

locutione usa est in concilio Constantinopolit. II, quinto generali, can. 4 et 10.

De illa docte disseruit cardinalis *Noris*, in opere inscripto : *Dissertatio de uno ex Trinitate passo*; et in altero dicto : *Apologia monachorum Scythiae*.

Notandum est nonnullos Calvinistas, quibus ascribendi sunt *Bayle* incredulus, *Richardus Simon* et *Dupin*, autores catholici, sed a paradoxis et temerariis opinionibus non satis alieni, confitentes cum catholicis unicam esse personam in Christo, causam Nestorianorum defendisse; dicebant enim 1º Nestorium non docuisse errores ipsi imputatos; 2º controversiam inter illum et S. Cyrilum fuisse tantum de verbis; 3º concilium Ephesinum non fuisse oecumenicum, saltem in prima actione in qua damnatus est Nestorius, quia legati summi Pontificis nondum advenerant, Joannes, Antiochenus patriarcha, multi alii episcopi et ipse Nestorius aberant; 4º iudicium ejus non fuisse canonicum, quia Nestorius absens, nec vocatus, damnatus est, et quia consensus patrum per vim a *Cyrillo* et *Mennone Ephesino*, Nestorii oppressoribus, illatam extortus est.

At quisquis est bona fidei et solius veritatis amans, his rationibus non commovebitur. Etenim concilium Ephesinum ab omnibus Ecclesiis catholicis semper habitum est ut oecumenicum, etiam in prima actione; tunc S. *Cyrillus* illi, nomine summi Pontificis, praeerat, et legati, post suum adventum, quidquid jam actum erat probaverunt. Nestorius ter fuit vocatus, et venire recusans, ex propriis scriptis et ex quorundam episcoporum depositione, fuit damnatus. Patres erant numero ducenti. Quis credet vim ipsis per *Cyrillum* et *Mennonem* illatam fuisse? Si res ita sit, quid ergo faciebat comes *Candidianus*, ab imperatore praepositus et copiis sufficientibus munitus ut pacem concilii foveret? Quomodo patres ad proprias Ecclesias reversi, contra violentiam sibi factam non reclamassent?

Non magis credibile est tot episcopos sanctos et doctos

veram Nestorii doctrinam non intellexisse, et illum inuste opprimentes, propter quædam verba tantum æquivoca, anathemate sic percussisse. Ergo.

PROPOSITIO SECUNDA.

Beata Maria est vere mater Dei.

Prob. Propositio est de fide, probatur Scriptura sacra, traditione et ratione.

1º *Est de fide*; clare enim continetur in Symbolis fidei, in quibus dicitur Jesum Christum, Filium Dei, ex Maria natum esse; et expresse definita fuit in concilio Ephesino, can. 1: « Si quis non confitetur Deum esse veraciter Emmanuel, et propterea Dei genitricem sanctam » Virginem; anathema sit. » Ergo.

2º *Probatur Scriptura sacra*. *Luc. I, 35*: *Quod nasceretur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei*. *Ibid. 43*: *Unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me?* et *Gal. IV, 4*: *Misit Deus Filium suum, factum ex muliere*. Unde sic: Filius Dei natus est ex Maria, factus est ex Maria: ergo Maria vere est mater Fili Dei. Porro Filius Dei est Deus, *ut probavimus*. Ergo.

3º *Traditione*. Unanimes sunt Patres, saltem a concilio Ephesino: quædam igitur solum referemus testimonia Patrum ante hoc concilium existentium. S. Ignatius mart., Epist. ad Ephes., n. 48; Cotel., t. II: « Deus » noster Jesus Christus in utero gestatus est a Maria. »

S. Irenæus, adversus Hæres., lib. 3, cap. 20, n. 10: « Verbum existens ex Maria quæ erat virgo. »

S. Athanasius, Oratione 3 contra Arianos, docet Scripturam duo de Salvatore nostro demonstrare, « illum sci- » licet Deum semper fuisse... ipsumque postea, propter » nos, carne ex virginе Deipara Maria assumpta, homi- » nēm factum esse. » Ergo 3º.

4º *Ratione*. Quidquid de naturis in Christo affirmatur personæ ejus merito tribuitur, cum ex duplici substanciali unica sit persona: at B. Maria humanam Christi na-

turam vere genuit; merito igitur vocatur Mater Christi qui est Deus, ac proinde Mater Dei. Ergo, etc.; aliunde, etc. Ergo, etc.

Solvuntur objectiones.

Obj. Beata Maria non peperit divinitatem: ergo improprie dicitur mater Dei.

R. Nego conseq. Ut enim sit mater Dei, sufficit quod ortum dederit homini qui recte dicitur Deus: atqui res ita se habet, *ex dictis*: ergo.

Inst. 1°. Mulier quæ peperit filium recte dicitur mater ejus, licet solum genuerit corpus; sed dici non potest mater animæ, quam nullo modo genuit: ergo *a pari* Maria dici potest mater Christi, seu *χριστοτόκη*, ut aiebat Nestorius, non vero mater Dei.

R. Nego conseq. et paritatem. Ratio disparitatis est quod anima in homine, sejuncta a corpore, non sit persona, sed tantum pars substancialiæ completabæ: unde quæ corporis propria sunt, de anima prædicari nequeunt: contra vero Verbum est persona independenter ab humanitate, quam perficit in Christo, suam personalitatem divinam retinens: quæ igitur humanitatis sunt de persona divina rectissime prædicantur. Ergo.

Hinc sequitur matrem non necessario esse consubstantialem Filio sub omni respectu.

Inst. 2° cum Nestorio. Si beata Maria dicatur mater Dei, excusabuntur gentiles qui matres diis suis tribuunt. Ergo.

R. Nego ant. Gentiles enim duplēcēm non admittebant naturam in diis suis, unam humanam et alteram divinam. Non ergo eodem sensu matres diis suis tribuebant, quo dicimus beatam Mariam esse Dei genitricem. Ergo.

Non taceamus igitur gloriosum beatae Mariæ titulum, propter periculum simplices scandalizandi: doceamus eos sanctæ Incarnationis mysterium, et omnes recte nobiscum dicent: *Sancta Maria, mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc et in hora mortis nostræ.*

ARTICULUS SECUNDUS.

DE DUPLICI IN CHRISTO NATURA.

Eutyches, presbyter Constantinopolitanus et archimandrita, Nestorii errores fortiter insequens, in oppositam lapsus est hæresim, circa annum 448, docuitque sicut unam personam, ita et unam naturam esse in Christo. Juxta ipsum, natura divina remanebat integra, sed humana in divinam erat conversa, vel ab illa absorpta, sicut aquæ guttæ absorbetur in mari. Ante Incarnationem, duæ naturæ erant distinctæ; sed, Incarnatione perfecta, ex utriusque confusione unica facta est. Quo autem sensu hæc confusio admittenda esset novator clarius explicare noluit.

Flavianus, patriarcha Constantinopolitanus, concilium viginti et novem episcoporum coadunavit, anno 448, Eutychen pluries vocavit, et venire recusantem damnavit ac sacerdotio spoliavit. S. Leo, summus pontifex, concilium istud approbavit, et egregiam de Incarnatione et Eutychetis errore epistolam ad Flavianum scripsit.

Eutyches aulicos imperatoris sibi conciliavit, et obtinuit ut causa sua in novo concilio examinaretur. Sub Theodosio convocatum ergo fuit concilium Ephesinum, in quo centum et triginta novem episcopi et duo legati summi Pontificis sederunt, anno 449.

Dioscorus, patriarcha Alexandrinus, illi præfuit, et comitibus aulicis fretus, inaudita usus est violentia: omnia acta sunt per fas et nefas, ita ut concilium istud vocatum fuerit *latrocinium Ephesinum*. Summus Pontifex illud in synodo Romana reprobavit, et Dioscorum excommunicavit. Sub Marciano, Theodosii successore, rogante Pulcheria, uxore sua, generale indictum fuit concilium Chalcedoni, pro anno 451, in quo saltem quingenti et viginti aderant episcopi, juxta *Tillemont*, t. xv, et tres legati S. Leonis. In eo damnatus est Eutyches, impia declarata sunt acta *latrocinii Ephesini*, Dioscorus

fuit depositus atque e sede sua dejectus, et epistola B. Leonis ad Flavianum laudata fuit et approbata.

Post concilium Chalcedonense, hæresis Eutychiana penitus non fuit extincta, sed sub imperatoribus, qui modo illi favebant, modo adversabantur, varias subiit sortes, diu mundum turbavit, et etiam nunc in Abyssinia, Æthiopia aliisque Orientis partibus plures habet asseclas.

In duas præcipue sectas divisi sunt Eutychiani, quarum prior dicta fuit *Theopaschitarum*, qui tenent divinitatem in quam humanitas conversa est, passam esse; et posterior *Acephalorum*, id est sine capite; quia, cum Moggum, pseudo-patriarcham Alexandrinum, secuti fuissent, ab eo postea recesserunt, nec alium agnoverunt, donec, versus medium sæculi sexti, quemdam eligerent Jacobum a quo vocati sunt *Jacobites*, quod nomen omnibus Eutychianis nunc exstantibus commune est.

Adversus Eutychianos scripserunt Theodoretus, episcopus Cyrensis, Vigilius, episcopus Tapsensis, Gelasius papa et multi alii quos indicat Leontius, auctor Græcus in fine sexti sæculi existens, cuius opera referuntur in Bibliotheca Patrum, t. ix.

PROPOSITIO.

Duae sunt in Christo naturæ distinctæ et integræ, divina scilicet et humana.

Prob. Hæc propositio est de fide catholica, et probatur Scriptura sacra, SS. Patrum testimoniis et rationibus theologicis.

1º Est de fide. Concilium enim generale Chalcedonense definivit, actione quinta, « unum eundemque Christum... in duabus naturis, inconfuse, indivise, inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unionem, magisque salva proprietate utriusque naturæ. » *Labbe*, t. iv.

In Symbolo S. Ath. Christus dicitur « perfectus Deus

» et perfectus homo; unus, non confusione substantiæ, » sed unitate personæ. » Ergo 1º.

2º Probatur Scriptura sacra. Christus dicit de seipso apud Joan. x, 30: *Ego et Pater unum sumus*: en unitas naturæ cum Deo Patre; et ibid. xiv, 28: *Pater major me est*: en manifeste natura humana: ergo duplex est natura in Christo, divina et humana.

Ad Philip. ii, 6: *Qui (Christus) cum in forma Dei esset... exinanivit semetipsum, formam servi accipiens*. Christus habet igitur formam Dei et formam hominis: atqui hæc in illo conciliari non possunt, nisi ratione duplicitis naturæ: ergo 2º.

3º Probatur SS. Patrum testimoniis. S. Ignatius martyr, Epist. ad Eph. : « Medicus unus est, et carnalis et spiritualis, genitus et ingenitus, seu factus et non factus... ex Maria et ex Deo; » *Cotel.*, t. ii.

S. Greg. Naz., in Carmine 2, quod est de Virginitate: « Deus et mortalis in orbem venit, naturam duplice complexus in unum... Deitati beatæ junctus homo, deitasque homini simul addita Christus. »

S. Hilarius, de Trinitate, lib. 9, n. 3, ait: « Vera fides est Deum et hominem prædicare, Verbum et caro nem confiteri. » Atqui hæc testimonia, ante Eutychem scripta aliaque multa quæ referri possent, duplē naturam in Christo ostendunt: ergo 3º.

4º Probatur ratione theologica. Si enim ex natura divina et ex natura humana unica facta esset natura in Christo, vel quia natura divina absorbusset humanam, vel quia in eam conversa fuisset, vel quia ex utriusque permixtione et confusione tertia exstitisset, neutra manente integra; vel denique quia divinitas et humanitas, sine commixtione, in novam coaluisserent naturam, sicut homo ex anima rationali et corpore conflatur: atqui nihil horum dici potest.

1º Dici non potest naturam humanam divinitate fuisse absorptam. Nam 1º natura sic absorpta jam non existet; consequenter Christus non esset homo. 2º Christus pro nobis satisfacere non potuisset, siquidem ut homo

tantum, non vero ut Deus, nasci, pati, crucifigi, mori et satisfacere potuit, siveque mysterium redēptionis everteretur. 3º Beata Maria proprie dici non posset mater Dei, quod tamen fateri nolabant Eutychiani. Ergo 4º.

2º *Dicitur non potest* naturam divinam in humanam fuisse conversam, cum divinitas sit immutabilis.

3º *Nec pariter*, et propter eamdem rationem, *dicitur potest ex commixtione utriusque naturae tertiam coalusse, neutra manente integra.*

4º *Similiter dici nequit* unicam naturam, compositam ex divinitate et humanitate manentibus integris, esse in Christo: ad id quippe requireretur ut utraque natura ante unionem fuisse incompleta, et ad se invicem tenerent seque mutua coadunatione perficerent, sicut corpus et anima in homine: at divinitas et humanitas ea ratione ad se non tendunt, nec utriusque conjunctione divinitas perficitur: non valet igitur comparatio: ergo, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Hæc verba, *Verbum caro factum est*, veram indicant mutationem in Verbo. Ergo.

R. Nego ant. Veram enim mutationem non indicant necessario, si alio sensu obvio intelligi possint: atqui alio sensu obvio intelligi possunt, nempe de externa accessione quæ Verbo nihil addat vel detrahatur. sed tantum novam denominationem novasque functiones illi tribuat; assumendo enim naturam humanam, Verbum idem in se remanet, et tamen habet carnem: ergo, licet mutationem quoad suam naturam non subierit, aliquo sensu tamen factum est caro, et hoc legitime dicitur, si cut de homine dici potest, *factus est praefectus*.

Aliquando tamen verbum *fieri* indicat mutationem, ut in hoc exemplo, *ut autem gustavit architrichinus aquam vinum factam*; genuinus autem ejus sensus judicatur ex adjunctis: porro mutatio in natura Verbi est absurdum: ergo.

Sic pariter, quando Apostolus dixit: *Exinanivit semet ipsum, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo*, Philip. II, 6, non mutationem in Verbo expressit, sed hypostaticam ipsius unionem cum humana natura, qua, licet Deus, vere fuit homo, aliis hominibus similis: hæc verba magnitudinem mysterii Incarnationis nobiliter exprimunt, et naturalium distinctionem supponunt, *ut in probatione propositionis ostendimus*, nedum Eutychianorum hæresi faveant.

Obj. 2º. In Symbolo S. Athanasii legitur: « *Sicut anima rationalis et caro unus est homo, ita Deus et homo unus est Christus.* » Hanc comparationem sæpe adhibent sancti Patres: ergo ex divinitate et humanitate unica fit natura composita in Christo.

R. Nego conseq. et paritatem. Comparationes enim non urgenda sunt ultra sensum ad quem adhibitæ sunt: porro Symbolum S. Athanasii et sancti Patres prædictam adhibuerunt comparationem ad ostendendam unitatem personæ in Christo, quod sic exprimit S. Aug., Epist. 137, n. 11: « *Sicut in unitate personæ anima unitur corpori ut homo sit, ita in unitate personæ Deus unitur homini ut Christus sit.* » Ergo nihil ultra concludi potest.

Notandum sanctos Patres, contra Nestorianos disputantes, ante exortam Eutychianorum hæresim, sæpe usos fuisse verbis et locutionibus ad significandam utriusque naturæ conjunctionem in unitate personæ idoneis, quibus postea abstinuerunt et abstinentum jussérunt, propter illorum abusum: si ergo nobis occurrant voces *mixtura, commixtio*, aliaque similes, ne moveamur; sensu enim catholico intelligi possunt, ut in his S. Aug. verbis textum modo citatum immediate sequentibus: « *In illa ergo persona (hominis), mixtura est animæ et corporis; in hac persona, mixtura est Dei et hominis;* si tamen recedat auditor a consuetudine corporum, qua solent duo liquores ita commisceri, ut neuter servet integratatem suam. »

Si autem quidam Patres passim dixerint, ut S. Gregorius Nyssen., Oratione 4 contra Eunomium, humanita-